

שאמרו⁶²⁹: "רוח גבואה"
"רוח נאה" – שרווא
גרא⁶³¹, כמו שנאמר⁶³²:
קנאה". וכל הכהן ומידותיו
עולם.

ומ"שמרה ראשונה" בתקiou
لتאות, "כִּי הַלְדוֹת וְהַשְׁוּם
וְאָמָרְוּ⁶³⁴: "דְּבָרִים שְׁעוּמִים
הַכְּל בָּקְנָתוּ". כמו שכח
תאות המשגאל, וכן על כי
"חִמּוֹר גּוֹעֵר"⁶³⁶ שהוא בע
בשר חמורים בשרים⁶³⁷
החוואר.

ובאמצעית⁶³⁸ הארם הול
כבוד והעשרות, בכליים
הבר⁶³⁹.

629 אבותה שם. 630 משלוי
שבת קנב, ב: "וַיַּקְבַּץ עַצְמוֹת קָנָב
בְּלֹבֶן אֵין עצמותיו מַרְקִיבִים".
וחשורתה הבלתי דבריהם שאדם ע
עשה בילדותו – רוכב משמי⁶³⁷
ראשונה, חמור גוער".
וורמת טסום – לשון רבבי
בספרינו תענית כג, א אמר דני⁶³⁹
עין תיקוני וזה תיקון ו
שם: "שְׁלֵישִׁית, תְּנִיקָה יָנִק מֵש
יּוֹם חֲלִיפָתָם ... יוֹם המיתה".
מתואה לברrios אלקיים והוא נ
ג): "וַיָּהַנְשָׁה הָוָא הַשְּׁכָל הַמְלָג
ニיצוחות מתנוצחים ממן על ה
דדייה יורך בכל עת, למה נמי
כו החלב, אף דברי תורה, כל
עליל הע' 368 מביאור רבינו י
חול. 646 בראשית ד, ב
חולין פד, ב: 648
המודמות להשיג עושר וכבוד
לעבד את האדמה וכו' להיו
מלשון קין. אמן הכל היה
הכבדות והשרות הבלתי מה
בדמותו צלמו ויקרא את שמו

בכורות ח, ב

בניין ביתא באוירא דעתמא, אמר שם תלא בין רקייעא לארעא,
אמר להו אסיקו לי ליבני וטינה נמהותם, אמרוomi ומיא איכא דעתכי
לאסוקי התם? אמר ומיא איכא דעתכי למיבני ביתא בין שמיא
לארעא]. עפ"י גירושת הגורא והב"ת.

כיאור הגר"א

בניין ביתא באוירא דעתמא, אמר
לבנים ונשרפה לשירה [וגו'] והחומר היה
לhedו אסיקו לי ליבני וטינה מהותם.
הענן, כמו שנאמר⁶¹⁹: "וְאָרָא וְהָנָה שְׁתִים
נְשִׁים יְצָאת וְרֹוח בְּכָנְפֵיהֶם וְלֹהֶה כְּנֵפִים
כְּכָנֵפִי הַחֲסִידָה] וְתַשְׁאַנְהָא אֶת הַאֲיָה בֵּין
הָאָרֶץ וְבֵין הַשְׁמִים] כו'. [וְיֹאמֶר אֶל] לבנות
לה בית ארץ שנער". ואמרו⁶²⁰: 'לבנות
לה' – מכלל שלאatakim שם. כמו
שאמרו⁶²¹: "דִּיקָא נָמִי רְכִתְבֵּלְהָ".

וענן הבניין ההוא, כמו שאמרו⁶²⁴: "שְׁלַש
משמרות הוי היליה". וכתו המפרשים⁶²⁵
שהוא על שלוש נפשות של אדם⁶²⁶: נר"ז
[נפש, רוח, נשמה]. נפש, בה התאות
לענין הגופנים⁶²⁷, וזה שאמרו⁶²⁸: "נפש
רחלבה". והרות, בה הכבוד והקנאה, כמו
הפלגה⁶²², שרצו לבנות בית, רכתי⁶²³:

619 זכריה ה, ט-יא. 620 קידושין מט, ב; סנהדרין כד, א: "וַיַּזְרַעַל הַרְוֹת שִׁירָדוֹ לְבָבֶל".
ועיין להלן בר"ה זהה שאמור והנה שתמים. 621 עיין רשי קידושין שם: "דִּיקָא נָמִי רְכִתְבֵּל לְבָנֹות
לְהַבֵּית. גַּבְּיַה הַוְּלָכָה כִּתְבֵּל לְהַנְּחָי נְשִׁים, וּגְבִּי קְבֻּיעָתָה כִּשְׁבָּאוּ לְבָנֹות בֵּית לְקַבּוּעַ, כַּחֲבֵבָה
דְּרִיּוֹן הַגְּנָפָה לְחוֹרָה. לְשָׁן אֶחָד לְבָנֹות וְלֹא בָנָה".
לא מפיק ה"א. ווראי תייסרו של ר' משה הדרשן, לפי שלא נתקיים לה שם זה, לפיכך הוא רפה
שמשמעו מודשו כמו 'לא' וכו'. וכן בגמרא וכרי דיקא נמי דכתיב לבנות לה בית שמע מינה, והוא
מדרש מן חסרון המפיק הזה שלא עמד לה הבית בארץ שנער". 622 עיין להלן בר"ה לבנות לה
בית בארץ שנער. 623 בראשית יא, ב-ד. 624 ברכות ג, א: "מִשְׁמָרוֹת רָאשָׁוֹת – חמור גוער,
שניהם – כלבים צועקים, שלישית – מניוק יונק מישדי אמו ואשה מספרת עם בעלה". 625 עיי"ש
 Maharsh"א בראשית ב, ז: "וַיָּמָה שְׁחִילְקָו הָרָאשָׁוֹנִים לְשָׁלֹש
נְשִׁות (ע"י) שְׁמוֹנָה פְּרִקִּים לְרַמְבָּס פ"א), לא שיש בו שלשה דברים נפרדים, אלא המסתה ממנה
לכלbras נקרא 'נפש', ומה שמתהסתה בכל נקרא 'רוח', ומה שעלה המשכלה נקרא 'נפש'".
ביביאור רבינו משלוי א, א (חמדה גנווה) כתוב: "וַיָּהַחְלוֹק בֵּין זֶה ספר [משלין] לְקַהְלָת, כִּי שלשה
ספרים שהזכיר נגד שלוש הנפשות, זה הספר [משלין] נגד הנפש התאונית במאכל ומשקה, וקהלת נגד
החווארנית, שעוסקת בהבל הульם זהה: בממן וכבוד המdomה, וזה שאמור שם 'הכל ורעות רוח',
ושיר [השירים] נגד המשכלה להידבק בכוראה באחבות דורדים". 627 בביביאור רבינו קהילת א, א:
"הנפש, מתואה מאכל ומשתה כי הוא חזן ומגדל ומולדיר, שכן הוא מתואה לאלו הדברים". 628 אבותות
פ"ה מ"ט. עיין לעיל בספרינו בכא בתרא עג, א בר"ה לדידי חזי לי הורמן, בר"ה זעיקרו של
ההורמן" שכתב רבינו: "כמו שפירש הרמב"ם על עין רעה' הוא הקנאה, יונש ויחבא' הוא התאות,
'רוח גבואה' הוא הכבוד".

ובמשמורה השלישית⁶⁴⁰ שראה חלפתו⁶⁴¹, מהרה חור בתשובה, ואו מתוניצ'ת הנשמה⁶⁴², ואו "תינוק יונק משדי אמו", כמו שנאמר⁶⁴³: "דריה יווך בכל עת באהבתה [תשגה תמייר]."⁶⁴⁴ "ואהה מספרת עם בעלה"⁶⁴⁵ כמו שנאמר: "ואשובה אל איש הראשון", שחזור להקב"ה, שהחורה מביאה לידי מעשה, כמו שאומרים בחפלת⁶⁴⁶ "השיבו אבינו לחורך וקרבנו [מלכנו לעברותך]" כ"ז.

והוא עניין של שלשה בניים של אדם הראשון: קין, והבל, ושת. קין, עסק בעבודת האדמה⁶⁴⁶, לחם לאכול לשבע. והבל, עסק בעבודת הצאן⁶⁴⁷, כמו שנאמרו:⁶⁴⁸

"עשורות צאנך"⁶⁴⁹ כ"ז שמעשרות את כבוד והעשירות, ככלים שצועקים הבuallyhn⁶⁵⁰, בקנאים המודומים. ושת, "ברמותו בצלמו"⁶⁵¹. מכל דעד השთא

שאמרו⁶²⁹: "רוח נבואה" "גביה רוח"⁶³⁰. "רוח נכאַה" — שהוא הקנאה "תייבש נרמ"⁶³¹, כמו שנאמר⁶³²: "ורكب עצמות קנאה". וכל הכבד ומירוחה תלוי בהבל⁶³³ עולם.

ו"משמורה ראשונה" בתחילת יולדות שואף לתאה, "בי הילדות והשחרות הכל"⁶³⁴, ואמרו⁶³⁵: "רבירים שעושים בילדותו מרבים הכל בוקנות". כמו שכח רשי⁶³⁶ על התאות המשגל, וכן על כל התאותות. וזה "חמור נוער"⁶³⁶ שהוא בעל התאות, "אשר בשרגם"⁶³⁷, והבל עניין החומר.

ובאמצעית⁶³⁸ הארם הולך ורודף אחר "עשורות צאנך"⁶⁴⁹ כ"ז שמעשרות את כבוד והעשירות, ככלים שצועקים הבuallyhn⁶⁵⁰, בקנאים המודומים. ושת, הב⁶³⁹.

629 אבותה שם. 630 משלוי טז, י"ח; קהילת ז, ח. 631 משלוי יז, כב. 632 שם יד, ל. עיין שבת קב, ב: "ורكب עצמות קנאה, כל מי שיש לו קנאה בלבו עצמותיו מركבים, כל שאין לו קנאה בכלל אין עצמותיו מركבים". 633 קהילת אי, י. 634 שבת קב, א: "מאי דכתיב כי הילדות והשחרות הכל" דברים שארם עשו בילדותו, משחררים פניו לעת זקנותו.⁶³⁵ רשי שם: "שארם עשו בילדותו — רוכב חמישים. משחררים פניו — מתיישח כהו".⁶³⁶ ברכות שם: "משמורה ראשונה, חמර נוער".⁶³⁷ יוזקהל כג, כ. ופרש"י שם: "אשר ברש חמוריס — אבר תשמש. וזרמת טסום — לשון רבי חמשיש שמכבים תשמש יותר משאר כל הזכרים שבכמה".⁶³⁸ עיין רשי שם: "[משמורה] שנייה, כלבים צועקים". בספרינו תענית כב, א אמר דתני שם שבעים שנין. ברכות שם: "עשורות צאנך"⁶⁴⁰ ברכות 639 עיין תיקוני זוהר תיקון ז בכ ע"א; ריעיא מהימנה ח"ג פרשת נשא קדר ע"א. ברכות שם: "שלישית, תינוק יונק משדי אמו ואשה מספרת עם בעלה".⁶⁴¹ עיין רשי תהלים ה, כ: "יום היליפם ... יום המיתה".⁶⁴² בבאaur רביינו קהילת שם: "הנשמה, היא חלק אלקי מועל, מתואה לברורים אלקיים והוא במח מקום התחלה והמחשה". בבאaur לספר יצירה (פ"א מ"א אופן ג): "ויה נשמה הוא השכל המלמד לאדם דעת, והוא מזלו של האדם ומלאכו כדיוד, והוא בשמש, רק ניצוצות מתוניצ'ים ממנו על האדם להנגן ולהשליכלו".⁶⁴³ משלוי ה, יט. עיין עירובין נד, ב: "דריה יורך בכל עת, ומה נשללו דברי תורה כוד, מה דיד זה, כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצאו בו דברי תורה, כל זמן שארם הוגה בהן, מוגז בהן טעם".⁶⁴⁴ הושע ב, ט. עיין לעיל הע' 368 מכיאור רבינו יונה א, ג: "לפי שהנשמה בעל של הגון".⁶⁴⁵ שמונה עשרה של חול. בראשית ד, ב: "זוקין היה עובד אדמה".⁶⁴⁶ שם: "ויהי הכל וועה צאן".⁶⁴⁷ בראשית ד, ב: "זוקין היה עובד אדמה".⁶⁴⁸ דרכין ז, יג. בادرת אליהו בראשית ב, ט ב"ה ויצמח: "ביבניini המdomות להשיג עשר ובCORD".⁶⁴⁹ עיין אברבנאל בראשית ד, א שכח: "שקין לך לו או אומנות לעבור את האדמה וכו' להיות נורף אחרי הדברים החמורים והקנינים המודומים, ולכך נקרא קין מלשון קני".⁶⁵⁰ אמן הבל להיווך גדור הלב וורף אחרי הכבור המודומה וכו' ולזה נקרא הבל, כי הכבדות והshoreות הבל המה מעשה עתועים וכו'.⁶⁵¹ בראשית ה, ג: "ויהי אדם ... וילוד בדמותו בצלמו ויקרא את שמו ש".

בין רקייעא לארעא,
ארוי ומיא איכא דעתci
ני ביתא בין שמיא
ב"ה.

בארץ שנער כ"ז. הבה נלבנה
לשריפה [גנו] והחمر היה
ור' נבנה לט' כו' וראשו בשמים
ומ פן נפוץ" וכו' וזה העין
ו' ואסיקו לי ליבני וטינא

הוא, כמו שנאמרו⁶²⁴: "שלש
הليل". וכתוב המפרשים⁶²⁵
שנפשות של אדים⁶²⁶: נר"ז
נשמה]. נפש, בה התאות
ס'⁶²⁷, וזה שאמרו⁶²⁸: "נפש
, בה הכבוד והקנאה, כמו

ונפה וגסות הרוח שיירדו לבבל.
ין שם: "ירקיא נמי דרכיב לבנות
נוח בית לקבוע בבל, כתוב לה' מדריך לבל, מוב: "וירקיא לה נבנת.
יס לה שם זה, לפיכך הוא רפה
בונות לה בית שמע מיה, והוא
עין להלן ב"ה. לבנות לה
משמעות רשותה — חמור נוער,
משמורה בראשונה — ספרות עי"ש
ספרות עם בעלה".⁶²⁵ עי"ש
וימה שחלקו הראשונים לששלש
נפרדים, אלא המסתה מהם
הmorph המשכלה נקרא 'נשמה'".⁶²⁶
ספר [משלין] לkahlat, כי שלושה
ונית במאכל ומשקה, וקහלת נגד
אמר שם 'הכל הבל ורעות רוח',
בבאaur רביינו קהילת א, א:
זה לאלו הדברים".⁶²⁸ אבות
לי הורמין, ב"ה "וועיקרו של
נאה, יונפש וחהבה" הוא התאות,

"זיבא קין מפרי הד הփחותן"⁶⁷⁸, שאינו נתן לנו צרך לאכילתו, והוא אמרו ר' זרע פשתן שאנו נון היבוא (גנו) מכברות צאן עניינו לknות שם ותפארת יוויה בהיותם בשדה ויקם יוירנה⁶⁸³ העניין, כמו ש"איש יודע ציד איש שוד של קין"⁶⁸⁵. "איש יודע צשנאמר"⁶⁸⁶: "כִּי ציד בפ' ריש"⁶⁸⁷, מידתו של הכלב

⁶⁷⁷ בראשית ד. ג. ⁶⁷⁸ ברא שם ט: "מן מותר מאכלו". ⁶⁷⁹ קהלה מברך השחר: "אלא שזו האדרמה, וכור' מן הփחות, נכלאים פ"ב מ"ז היה שלו וועכו, ואמרו הטעם כי אין ווער כלאים". ⁶⁸¹ בראשית ד. ד.

יעין ביאור רבינו קהלה שם: "התחאה עושה צדקה, עושה משׁובע ורוח בובוה אינו עושה פטוק כת. ⁶⁸⁷ ציד, רתבן, בסבורי אכבי שהוא מרדך ולהחפה. ⁶⁸⁹ אבותה פ"ב ג' ו' עיין ביאור רבינו קהלה שבזה יש בו שותפות לה, כי גו יכול לבוא למעלה הנשמה בענו הניל". ⁶⁹¹ ובכיאור רבינו משלוי ז' לפטור את עצמו בכטא ודרתנא שצרכן האדים מאר מאר להשל שבחת. בימה מה מענגו — רב יהודו גולדמן, וראשי שומקין". באדרת ושותיה, וצווה לנו הי' יתפרק ברואה בסוף ספרנו עמי... סיפור ההגדות לרשב"א (מהדורות מודע, ב' בד"ה את התנינים: "וי' ומכל נפשי לצדיים לעתיד" וכי לויית חן הם לראש"א (משלוי נבליה)". בדפוס השמייט דהיה נראה להם טעות כפולות. ⁶⁹⁶ חולין קב, א דיבא לרבות המחה הקמת לרביבנו בחיי סוף אות ו'

"תחת המשמש אין לו אבל למלחה [יש לו]" כב. ותחת המשמש הוא באור⁶⁶³.

וכל העניין של קהלה, הכל הוא עניין של הכל, ⁶⁶⁴ כמו שנאמר⁶⁶⁵: "כִּי מה הוה לאדם בכל עמלו [וברעין לבו]" — שם מקום כמו שכחוב בספר יצירה⁶⁶⁶. ולכן קין איש האדרמה, ואמר להбел למה אתה עובר על ארמותי פרח באור⁶⁶⁷, כי כל עסקו בעניינים חומריים עסקי [ה]גוף. אבל הכל עסקו הבלים, ובונה בתיהם כנסיות להתגרל ולהתפאר בהם, וכן צדקות להתגדר, כמו שאמרו בזוהר⁶⁶⁸ על פסוק⁶⁵⁸: "זונעה לנו שם"⁶⁵⁹. וכחנה רבתה, כל הספר מדבר מזה.

וכל זה 'הбел' כמו שכחוב בקהלת⁶⁶⁰: "כל חטאיהם של החאה הכל בנפש, והנפש אשר תאלל"⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ "נפש אשר תאלל"⁶⁶⁹ (של) הרוח⁶⁷⁰. "איש אשר יתן לו האלים עושר ונכסים [גנו] ולא ישלטנו⁶⁷¹ זהה הכל"⁶⁷². גם זה הכל [ורעות שאמרו בזוהר⁶⁵⁷ על פסוק⁶⁵⁸: "זונעה לנו

יעירובין ייח, ב: "כל אותן הימים שהיה אדם הראשון בנדי, הוליך רוחנן ושידין ולילין. שנאמר ז'ichi ארט שלשים ומאת שנה ווילד בדמונו צצלו", מכלל דעת האידינה לאו אצלנו אולד". ⁶⁵³ עיין זוהר ח"א פרשת ברואית לו ע"ב. וע"ע בכיאור רבינו משלוי כ, ד; ישעיה א, ב. ⁶⁵⁴ בכיאור רבינו קהלה מברך השחר כתוב: "כידוע, נמצא באדם שלש נשאות: הצומח והחי והשלבי, והן נר"ג, הנפש — משכנו בכבר, ורוח — בבל, ונשמה — במת, וכל אחר הולך ומתחאה לשרשיו" וכו'. וכ"כ בכיאורו לספר יצירה פ"ג מ"ז. וע"נ לעיל הע' 626. ⁶⁵⁵ פ"ג מ"ג-ו: "שם נבראו מאש, וארכן נבראת ממים, ואויר מרוח מכראע בניתיים. ראש נברא מאש, ובطن נברא ממם, וגניה מרוח מכראע בניתיים". ⁶⁵⁶ בראשית רבה פרשת בראשית כת ז: "ויאמר קין אל הכל אחיו וייה בהיותם וגוו, על מה היו מדיניותם, אמרו באו ונתלוק את העולם אחד נטל הקראעות ואחד נטל את המטלטלין, דין אמר ארעה דעתם קאים עלייה דרי, ודין אמר מה דעת לביש דרי, דין אמר חלוץ, ודין אמר פרה, מתוך כך ויקין אל הכל אחיו וירגשו". ⁶⁵⁷ זוהר ח"א פרשת בראשית כתה ע"ב: "הבה בנה לנו שם, ובני בתי כנסיות ומדרשתות ושינוי ביהון ספר תורה ועתורה על רישיון לא לשמא דה, אלא למכבר לנו שם, הרא הוא דכתיב ונעשה לנו שם". ⁶⁵⁸ בראשית יא, ד. ⁶⁵⁹ עיין לעיל בספרנו בכ"א בתרוא עג, א בד"ה לדידי חי לי הורמן. עיין בכיאור רבינו משלוי ב, טז [מהדור ר"מ פיליפ]: "וזאך שהוא יושב בכיבו ולומד, כשהוא רודף אחר התאה, גם מה שהוא למד, איינו אל לא לפניות". ⁶⁶⁰ א, ב. ⁶⁶¹ שם פטוק ג. ⁶⁶² קהלה ובה שם. ⁶⁶³ כמ"ש בספר יצירה לעיל "וואיר מרוח מכראע בניתיים". ⁶⁶⁴ עיין לעיל הערה 626. ⁶⁶⁵ קהלה ב, כב. ⁶⁶⁶ חסר בכתביי כמו שחי תיבות. ⁶⁶⁷ בד"ה ידוע שנו". ⁶⁶⁸ עיין לעיל הערה 654: "זרוח — בבל". ⁶⁶⁹ שם פטוק ג. ⁶⁷⁰ המלכ"ים משלוי יא, כת בכתביי יש רוח כmor תיבת. ⁶⁷¹ קהלה ו, ב. ⁶⁷² שט פטוק ט. ⁶⁷³ ויקרא ז, ב. ⁶⁷⁴ ויקרא ז, ט. ובעמ' חולין דלהלן דרישין גם מהפסוק: "נפש אשר תאלל נבליה". בדפוס השמייט דהיה נראה להם טעות כפולות. ⁶⁷⁶ חולין קב, א דיבא לרבות המחה את החלב וגמרו. והנפש נהנית משתיה.

"ויבא קין מפרי הארץ" 677 מן הפתוחין⁶⁷⁸, שאינו נתן לשם רק אותן שאינו צריך לאכילהו, המשויר על מידה התאווה ביוטר⁶⁹⁰, שכל אכילה ושותיה שאמרו⁶⁸⁰ ורע פשtan שאינו נאכל. "והבל היה הכל לשם שמיים"⁶⁹¹. העניין, כמו שנאמר⁶⁹²: "הכאה לי ציד [ונgo] ואוכלה עניינו לknות שם ותפאותת בארי".⁶⁸² עניינו ביחסם בשורה ויקם קין אל הכל אליו יורהנו⁶⁸³ העניין, כמו שנאמר בעשו⁶⁸⁴: כמו שבכתב הרשב"א באגדת לויון⁶⁹⁴ ושאר המפרשים⁶⁹⁵, כי אין הנשמה איש יודע ציד איש שדה".⁶⁸⁵ שוה מידה של קין⁶⁸⁶: "איש יודע ציד לרמות, כמו שנאמר⁶⁸⁶: "כי ציד בפיו", כמו שבכתב רשי⁶⁸⁷, מידתו של הכל⁶⁸⁸.

77 בראשית ד, ג. 678 בראשית רבה כב, ה: "מן הפסולות". רשי שם: "מן הגרוע".⁶⁷⁹ תחומה ט: "מן מותר מכללו".⁶⁸⁰ פרקי דברי אליעזר פכ"א. הובא ברשבי שם. ועיין ביאור ובינו להחילה קלה מה ברך השתר: "אלא שהוא אין עשה כלום והוא מושה הוא מן השירין וכוי, כמו שאמרו זיבא קין מפרי הארץ" וכוי' מן הפתוחין, לפי שאינו נאכל הזרע ואין צורך לו, כמו שאמרו [כלאים פ"ב מ"ז] היה שלו ושל חבירו חיטים מותר לבדוק בתלים של פשtan ולא [תלים של מין אחר] וכוי, ואמרו הטעם כי אין ורעד שם פשtan כי אם לבדוק השדה ומשליך הפשtan לחוץ, לכן אין בה ממשום כלאים".⁶⁸¹ בראשית ד, ד. 682 עיין מהרש"א בחידושים אגדות כתובות זו, א ב"ה איבעית אימא. עיין ביאור ובינו קלה לתם: "ובשניהם אין לשימים, כי אפילו צדקתן אינה לשם שמים, כי אם בעל נפש התאווה עשה זקה, עשה משירין מallowed לאחר שאינו יכול להכנסי בכתני, כמו שהאריך בספר הקנה, ובעל רוח גבורה אין עשה כי אם לעשוה לו שם בארץ, כמו שבודה עה פ' יונעשה לנו שם".⁶⁸³ בראשית ד, ה. 684 בראשית כה, כ. 685 עשו איש שדה, קין שעבד אדמה.⁶⁸⁶ שם פסוק כה. 687 ייודע ציד, לציד ולזרמות את אביו בפיו, ושאלואו אבא היאך מעשין את המלח ואת התבון, סבבו אביו שהוא מזדקך במצוות".⁶⁸⁸ עוזק ברמיה כנ"ל, בונה בתים כנסיות וצדקה לתהונן ולהחפה. 689 אבות פ"ב מ"ב. 690 עיין רמב"ם פ"ה הלכות דעות ה"א, ש"ע או"ח סימן רלא. 691 עיין ביאור ובינו קלה לתם: "וילכן קראה לאישון קין, כמו שאמרה קניתי איש את ה", רצה לומר, בויה יש בו שותפות לה, כי גדר האדים באכילה ושותיה לעכורת ה', אבל הכל אין בו מאומה לה, ואין יכול לבוא למלעת הבשמה בעוד הה חלק בז, וכן נאמר ייודע אחר החלה, וכו' שתי מידות הרעות הנגיל".⁶⁹² ובכיאור ובינו משלוי ז, יד: "אין אכילה של מצוה בעולם יותר מאשר מן השלמים, כי אפילו בשבת יכול פטור את עצמו בכיס דרשו נא כשהוא שותה ללבוש שתוי, ומכך בשאר אכילותות ושותיות של מצוות, שצורך האדם מאר מאר להשמר ולהיזהר את עצמו לאחיזות יציר הרע מסמ".⁶⁹³ בראשית כ, ז. 693 ישעה נת, יג. עיין שבת קית, ב: "כשהוא אומר זקרת לשבת עניין היו אומר ה ענוג שבת. במה מענגו – רב יהודה בריה דרב שמואל בר שליט משמשה דרב אמר בתבשיל של תרדין, וזהם גודלים, וראשי שומין".⁶⁹⁴ באדרת אליהו בראשית ב, ט ב"ה וצמץ: "ושבת הוא יומם העונג להחungen באכילה ושותיה, וצוה לנו ה' יתברך ברוך הוא להעתגע באכילה ושותיה, והוא קודש כמו שהיא אכילת הקרבנות".⁶⁹⁵ ראה בסוף ספרנו עמ' ... סיפור על רבינו שש Kohle Acchiloth כקרבנות. בכ"א בתרוא הגגורות לרשב"א (מהדורות מוסד הרב קוק עמ' צב).⁶⁹⁶ עיין מהרש"א חידושים אגדות בכ"א בתרוא עד, ב ב"ה את התנינים: "ולמ"ד נמי שהם לויין נשח צו' פרט בהן ייודר בכוריא, לפי שהן תעונג ומאל נפשיי לצדיקים לעתיד".⁶⁹⁷ ועיין שליה מסכת תענית פרק תורה או (קען): "ושם לויין הוא מלשון כי לויין חן הם לראשך" (משלוי א, ט). גם הצדיק מחבר החומר להנשמה ועשה דק, ונוטה אחר הנשמה".⁶⁹⁸ בכ"א בתרוא עה, א: "עתיד הקודש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לויין".⁶⁹⁹ ועיין בכ"ד הקמח לוביינו בחמי טוף אות חתן (מהדרי מוסד הרב קוק עמ' קפח) וכן בשלחן של ארבע שער ד (שם חולין קכ, א דבא לרבות המחה

ש אין לו אבל למעלה [יש לו]⁷⁰⁰
המשמש הוא באoir⁶⁶³.

של קהלה, הכל הוא עניין של ו שנאמר⁶⁶⁵: "כ' מה הו לאדם ברעון לבו"⁶⁶⁶ – שם מקום י' כל ימי כ' גם זה הכל לחוטא נתן עניין לאסוף ולכטנים פנוי האלים גם זה הכל ורעות לן הרוח⁶⁷⁰. איש אשר יתן לו זר ונכסים [ונgo] ולא ישלטנו⁶⁷¹ כ' ר' גם זה הכל [ורעות רהבות, כל הספר מרבר מותה.

של התאווה הכל בנפש, "וְהַנֶּפֶשׁ"⁶⁷⁴ נפש אשר תאכל⁶⁷⁵.
"נפש לרבות את השותה".

נידי, הוליד ווחין ושידין ולילין, לדוד האידנא לאו צלמו אויליד'.
יבינו משלוי כ, ד; ישעה א, ב. אדים שלש נפשות: הצומה והחי – במח, וכל אחד הולך ומתחאה הע' 655 פ"ג מג':
זים. ראש נברא ממש, ובطن נברא ת בראשית כב זו: "ויאמר קין אל זוק את העולם אחד נטול הקוריקות י', ורזן אמר מה דעתם ביש דרי, ציו ויהרגהו".⁶⁵⁷ וזהו ב"ה יבנין בתים ננסיות ומודרות ושווין לון שם, הרוד דכתיב ונעשה בא בחרוא עג, א ב"ה לדידי חי, "יאף שהוא ישב בכיתו ולמד, ת".⁶⁶⁰ א, ב. 661 שם ציל "וואיר מרווח מכירע בינויים".⁶⁶² כמו שחי תיבות. קהלה שם פסק כג. 669 שם הרוח הסוער ומעלה צירוי התאותות ת, ו. ב. 673 שם פטוק ט. נ גם מהפסוק: "נפש אשר תאכל חולין קכ, א דבא לרבות המחה

בשביל להיות לו⁷¹² כח הקב"ה⁷¹³, אבל הרשות שאי שמים אי אפשר לכבות את זה מי יכולומי יחש חוץ ממוני"

זה שאמר⁷¹⁶ "וְהַנֶּה שְׁתִים וְאָמְרוּ⁷¹⁷: "אֲלֹו חַנּוּפָה וְגַנוּפָה לְבָבָל", שְׁנָן מִדּוֹת הָרוּחָה בְּמַעֲשָׂיו בַּידָּוע, וְהַחַנּוּפָה בְּמַעֲשָׂיו בַּידָּוע, וְהַכְּנַפְיָהָם". ואמר: "וְהַנֶּה הַחַנּוּפָה נִכְרֵת מִעִצָּמוֹ, מִפְרָסְמֵנִי אֶת הַחַנּוּפָה כִּי⁷¹⁹. וְדִמְהָאת אָתָן בְּנָשִׁים⁷¹⁹ כִּי, נ' "זֹאת הָרְשָׁעָה". ואמרו⁷²¹ שׁוֹ "

"כִּי נִופְתָּח תְּפוֹנָה שְׁפִתִּי זֶה וּוֹנָה"⁷²³, "שִׁית וּוֹנָה" נ'

מתגברים באדם, פעם מושך לתוכה, וכל זה בהיותו בין הכרבי

בחיותם בשירה ויקם" וכור.

ד, ג': "כִּי מֵה שָׁהָדָם חַי, הַוְתַּחַזְקָן, וְאָמַל אֶת יִתְחַזְקָק לְמַהְיָה
בְּעַנִּינִי גַּנוּפָה", "אִישׁ שְׁרָה" כ"נ"⁷¹⁰, "זָוקְמָקִין
אַל הַבְּלָא אֲחָזָוְוִיהָרְגָּהוּ" שאו אין שליטה רבל,
ולבן "וְהַרְגָּהָה", שאין לו קיים כ"ל⁷¹¹, כי
הכל למידות הנפש, لكن מידות הרוח אין

זה שאמר: "וַיְהִי בַּהֲיוֹתָם בְּשְׁرָה", עופק

וכן ברשע שאוכל לתאות נופו, והמידה

מתיקימת לו, אבל מידות הרוח אין לו קיים,

כי אין לו יסוד בגוף באכילה ושתיה, כי

יש לנו ברכות ס, בבד"ה ומפליא לעשות:

עמ' תקא) דדו סעודת גופנית ממש, ואח"כ יתחדש זמן אחר והוא זמן תחיה המתים יהו ניונין ומתרדרני

מזינו השכינה. וע"ע בפיירשו בראשית א, כא. בשיטה מקובצת ב"ב שם מביא: "וְכַח הַיְרָדָן רַבִּי

יְהוֹדָה הַחַסִיד זֶל" בספר לבנת הספר: לויתן הוא הטוער את הצדיקים ומחרום חייבו גמור חיבור הנפש

עם הגוף כור, קורא לצדיקים "חַבְרִים" על שם החיבור הגמור שמחבר בשר לויתן נשטן לנופו". וע"נ

בזמן שהחטנו (ירושלים תש"ע) להגר"ד כהן שטיט"א אמר לב.

רמ"א או"ח סימן ו ס"א: "וַיְהִי שְׁלָמָה רַפְאָה לְעַשְׂתָה, בְּמַה שְׁמָרָה רוח האדם בקרבו, וְקוֹשֵר דָבָר רַחֲנִי כְּדָבָר גַּשְׁמִי, וְהַכְּלָה
עַל יְדֵי שְׁהָוָא רַפְאָה כָל בָּשָׂר". עין אדרת אליהו בראשית א, כז: "וְגַפְעַת" נקרא בשר האדם. וע"נ

באמרי נועם ברכות ס, בבד"ה ומפליא לעשות: "שְׁפָלִיהָא יִשׁ בְּאָדָם, שְׁהַרְיָה הנשָׁמָה אֵין צְרִיכָה לְאַכְלָל
אֶלָּא גַּפְעַת, וְעַפְעַכְיָא אֵם לְאַיְלָה אַלְמָד דִ' אוּה יִמְים הַיְהָה נִשְׁתָּחוּ וַיַּצְאָה מִמְנוֹ, הַלְאָה הַוָּא פְּלִיאָה
גְּדוֹלָה, וְכִי מַאי אִיכְפָּתָה לְנִשְׁמָה שְׁהָגָף אִינוּ אַכְלָל, אַלְאָה שְׁהָקָבָה זָוָגָם יְחִיד שְׁהָרְגִשָּׁה
בְּצְרִיכָה גַּפְעַת". וע"ע בסוף שנות אליהו ברכות ב"ה ואמר רב חייא, בשם רביינו דיש ג' חלקי מאכל: טוב, ערבי ומועל.

699 עיין יש ב מג"א סק"ד שכ"כ בשם הכוונות. 700 עיין ב מג"א סק"ד שכ"כ בשם הכוונות.

בליקוטי הגר"א בסייר הגר"א שחרית עני הקרונות: "וְכָמוֹ שָׁהָאָדָם צְרִיךְ לְאַכְלָה שְׁתִי פְּעָמִים בַּיּוֹם,
ואם לאו, או נִשְׁתָּחוּ שְׁוֹרֵפָת אֶת גַּפְעַת, כִּירְעוּ בְּיּוֹם הַחֻנְעִית". 701 מכילא דרכ"י ישמעאל יתרו, מסכתא

רכחדש פרשה ד: "מְלַמְדָה שְׁהָרְכִין הַבָּה שְׁמִים הַתְּחִתּוֹנִים וְשֵׁם הַעֲלִיוֹנִים עַל רַאשׁ הַהָר, וַיַּרְדֵּ
הַכְּבָד וַיַּעֲצֵעַ עַל בְּבֵב הַר סִינִי, כָּאֵם שְׁהָאָדָם מִצְעֵעַ אֶת הַכְּבָד עַל
טֻמְאָה שְׁקָרָא אֶחָדָה קָרְבָּא רַיְשָׁן נוֹסֵח ב.

702 שבח קר, א: "וּמְאִי
טֻמְאָה שְׁקָרָא כְּרָעִיהָ קָאִי וּכְרָעִיהָ לְאָקָי". 703 אותחות דרכ"י עקיבא ריש נוֹסֵח ב.

704 שבח טש, ופרש"י: "אָמַת מְלָכָן לְבָנָוי. מַשְׁכַּבְנָן חַתְּחִית אֶת חַתְּחִית
שְׁתִי וְגַלְעֵד, וְגַלְעֵד רַחֲבָה". 705 להלן בבד"ה זה שאלו אותו. וע"ע להלן בספרנו
בכורות ח, ב "אָחִי לֹן מְנָא דָלָא שְׁוִי חַבְילָה" בד"ה "וְאָמְרוּ מִטְשָׁקָרָא". 706 סוטה מה, ב. ופריש

רשכ"ס בכ"א בתרא צח, א: "אַאיְשִׁי בִּיתְהָה, אַשְׁתָּה. לֹא מִקְכָּל, שְׁמַבּוֹה אַוְתָּוּ". 707 סוטה מא, ב: "כָּל
הַמְּחַנְּיִי לְחַבְירָה סְוָף נַופֵל בַּידָּו, וְאָמַנוּ נַופֵל בַּידָּו בְּנֵי נַופֵל בַּידָּו
בְּנֵי". 708 אַכְבָּה פָּה מִי". 709 יומא פ, ב: "מְפָרְסִמְנִי אֶת הַחַנְפִּין מִפְנֵי חִילּוּל הַשֵּׁם". 710 גַּבְיָ
עַשׂ, בראשית כה, כז. 711 עיין ביאור רבינו קהילת (ברק השחר) שם: "וְשִׁתְיִי המידות הלוּ

שפירשו⁶⁹⁷ על "רופא כל בשער ומפליליא לו קיים, "מאי טעמא, שיקרא לא קאי"⁷⁰².
ואמרו⁷⁰³: "שְׁקָרָא אָמַת לוּ רְגִלִּים", כ"נ' ל' העשות", שקוֹשָׁר רוחני בנשמי במאלל, כי
הנָּفָע נִהְנָה בְּמַאֲכָל⁶⁹⁸, והנשמה בכוונת האכילה לשמו, כמו שכחוב גנגלולים⁶⁹⁹,
ואין חיזוק לשמו דבר אלא באכילה ושתיה⁷⁰⁰, והנשמה גַּרְהָה בעולם הוה
במידותיה, על כן "כל מעשיך – הנשימים – יהיו לשם שמים", ואו תהיישב הנשמה
בעולם. והנשמה מדורה בראש ושם כ"ל, והנשמה מדורותה בראשה ושם כ"ל, ווְהַשְׁמִים
זה שאמרו: "לשם שמים", בשביל הנשמה.
ואו חיבור לשמים הארץ, וזה סוד שהציג
[השימים] על הַר סִינִי⁷⁰¹.

זה שאמר⁷⁰⁶: "הָאֵי מֵאַנְדָּרָה אַפְּלָוְוָן אַיְשָׁרְבָּדְבָּן
אַיְשָׁרְבָּדְבָּן בְּיַהְיָה לְאַמְכָּל". וכו': "כָּל הַחַנּוּפָה
סְוָף נַופֵל בַּידָּו"⁷⁰⁷. "כָּל מְחַלּוֹקָת שָׁאַנְהָה
לְשֵׁם שֵׁם אֵין סְוָפה לְהַתְּקִים"⁷⁰⁸. וכו' הַחַנּוּפָה נִכְרֵת מִעִצָּמוֹ,
וְהַחַנּוּפָה כָּבֵש אֶת יְצָרוֹ שְׁלַחְתָּהוּ, וְלֹא כָל
כָּל לְמִדּוֹת הַנְּפָשָׁה, לְכָנָן מִדּוֹת הָרוּחָה אֵין
כָּל הַלְּבָב אֲלֹו חַנּוּפָה וְגַנוּפָה כִּי⁷⁰⁹. וכל זה שאין לו קיים.

זה שאמר: "וַיְהִי בַּהֲיוֹתָם בְּשְׁרָה", עופק
ובענין גנוּפָה, "אִישׁ שְׁרָה" כ"נ"⁷¹⁰, "זָוקְמָקִין
אַל הַבְּלָא אֲחָזָוְוִיהָרְגָּהוּ" שאו אין שליטה רבל,
ולבן "וְהַרְגָּהָה", שאין לו קיים כ"ל⁷¹¹, כי
הצדיק כובש את יצרו של ההתאה, ולא כול

עמ' תקא) דדו סעודת גופנית ממש, ואח"כ יתחדש זמן אחר והוא זמן תחיה המתים יהו ניונין ומתרדרני
מזינו השכינה. וע"ע בפיירשו בראשית א, כא. בשיטה מקובצת ב"ב שם מביא: "וְכַח הַיְרָדָן רַבִּי
יְהוֹדָה הַחַסִיד זֶל" בספר לבנת הספר: לויתן הוא הטוער את הצדיקים ומחרום חייבו גמור חיבור הנפש
עם הגוף כור, קורא לצדיקים "חַבְרִים" על שם החיבור הגמור שמחבר בשר לויתן נשטן לנופו". וע"נ
בזמן שהחטנו (ירושלים תש"ע) להגר"ד כהן שטיט"א אמר לב. 697 רמ"א או"ח סימן ו ס"א: "וַיְהִי שְׁלָמָה רַפְאָה לְעַשְׂתָה, בְּמַה שְׁמָרָה רוח האדם בקרבו, וְקוֹשֵר דָבָר רַחֲנִי כְּדָבָר גַּשְׁמִי, וְהַכְּלָה
עַל יְדֵי שְׁהָוָא רַפְאָה כָל בָּשָׂר". עין אדרת אליהו בראשית א, כז: "וְגַפְעַת" נקרא בשר האדם. וע"נ
באמרי נועם ברכות ס, בבד"ה ומפליא לעשות: "שְׁפָלִיהָא יִשׁ בְּאָדָם, שְׁהַרְיָה הנשָׁמָה אֵין צְרִיכָה לְאַכְלָל
אֶלָּא גַּפְעַת, וְעַפְעַכְיָא אֵם לְאַיְלָה אַלְמָד דִ' אוּה יִמְים הַיְהָה נִשְׁתָּחוּ וַיַּצְאָה מִמְנוֹ, הַלְאָה הַוָּא פְּלִיאָה
גְּדוֹלָה, וְכִי מַאי אִיכְפָּתָה לְנִשְׁמָה שְׁהָגָף אִינוּ אַכְלָל, אַלְאָה שְׁהָקָבָה זָוָגָם יְחִיד שְׁהָרְגִשָּׁה
בְּצְרִיכָה גַּפְעַת". וע"ע בסוף שנות אליהו ברכות ב"ה ואמר רב חייא, בשם רביינו דיש ג' חלקי מאכל: טוב, ערבי ומועל.
699 עיין יש ב מג"א סק"ד שכ"כ בשם הכוונות. 700 עיין ב מג"א סק"ד שכ"כ בשם הכוונות.

בליקוטי הגר"א בסייר הגר"א שחרית עני הקרונות: "וְכָמוֹ שָׁהָאָדָם צְרִיךְ לְאַכְלָה שְׁתִי פְּעָמִים בַּיּוֹם,
ואם לאו, או נִשְׁתָּחוּ שְׁוֹרֵפָת אֶת גַּפְעַת, כִּירְעוּ בְּיּוֹם הַחֻנְעִית". 701 מכילא דרכ"י ישמעאל יתרו, מסכתא
רכחדש פרשה ד: "מְלַמְדָה שְׁהָרְכִין הַבָּה שְׁמִים הַתְּחִתּוֹנִים וְשֵׁם הַעֲלִיוֹנִים עַל רַאשׁ הַהָר, וַיַּרְדֵּ
הַכְּבָד וַיַּעֲצֵעַ עַל בְּבֵב הַר סִינִי, כָּאֵם שְׁהָאָדָם מִצְעֵעַ אֶת הַכְּבָד עַל
טֻמְאָה שְׁקָרָא אֶחָדָה קָרְבָּא רַיְשָׁן נוֹסֵח ב.

702 שבח קר, א: "וּמְאִי
טֻמְאָה שְׁקָרָא כְּרָעִיהָ קָאִי וּכְרָעִיהָ לְאָקָי". 703 אותחות דרכ"י עקיבא ריש נוֹסֵח ב.

704 שבח טש, ופרש"י: "אָמַת מְלָכָן לְבָנָוי. מַשְׁכַּבְנָן כִּמֵּן לְבִינָה, דָלָיְרָחָרִי שֵׁה
שְׁתִי וְגַלְעֵד, וְגַלְעֵד רַחֲבָה". 705 להלן בבד"ה זה שאלו אותו. וע"ע להלן בספרנו
בכורות ח, ב "אָחִי לֹן מְנָא דָלָא שְׁוִי חַבְילָה" בד"ה "וְאָמְרוּ מִטְשָׁקָרָא". 706 סוטה מה, ב. ופריש

רשכ"ס בכ"א בתרא צח, א: "אַאיְשִׁי בִּיתְהָה, אַשְׁתָּה. לֹא מִקְכָּל, שְׁמַבּוֹה אַוְתָּוּ". 707 סוטה מא, ב: "כָּל
הַמְּחַנְּיִי לְחַבְירָה סְוָף נַופֵל בַּידָּו, וְאָמַנוּ נַופֵל בַּידָּו בְּנֵי נַופֵל בַּידָּו
בְּנֵי". 708 אַכְבָּה פָּה מִי". 709 יומא פ, ב: "מְפָרְסִמְנִי אֶת הַחַנְפִּין מִפְנֵי חִילּוּל הַשֵּׁם". 710 גַּבְיָ
עַשׂ, בראשית כה, כז. 711 עיין ביאור רבינו קהילת (ברק השחר) שם: "וְשִׁתְיִי המידות הלוּ

שביל להיות לו⁷¹² כח למידותיו של שהנוקבא⁷²⁵ מפתחה לאדם, כמו שאמרו בוחר⁷²⁶.

זה שאמור: "וְתַשְׁאָגָה אֶת הַאֵיפָה", ויאמר ואה ורעה. שמשכננו אצל מידות הקבועות בנפש הרע, שמשכננו אצל מידות הקבועות בנפש ורות, ולב כסיל לשמאלו⁷²⁷ בין הארץ ובין השמיים" כ"ל, שהמידות אלו הן בין שניים הארץ, בלבד ואorio⁷²⁸.

"לבנות לה בית בארץ שנער". והוא עניין בניין מוגרל של דор הפלגה, שנאמר⁷²⁹: "וַיִּמְצָאוּ בְּקֻעה בָּאָרֶץ שְׁנָעָר" כ'.

והענין, כמו שאמרו שהאדם⁷³⁰ דומה כי נופת חטופה שפטו וורה⁷²², "אשה זונה"⁷²³, "שית זונה"⁷²⁴. כיווע לבית⁷³¹, כמו שנאמר⁷³²: "שוכני בת"

מתגברים באמם, פעם מושך לכאנן ופעם מושך לכאנן, כמו שאמרו (שפיך) [שוואר] מהאי ומהאי להאי, וכל זה בהיותו בין הבירויות, אבל בהתקדומו אין מוקם לכבוד ואז גברת התאה, ו"ש יוויה בהיותם בשורה ויקס" וכו'. 712 בכת"י יש ריח כמו תיבת. 713 עיין בביואר ובינו משליך, יג: "כי מה שהאדם חי, הוא כדי לשבור מה שלא שבר עד הנה אותה המידה, لكن צוריך תמיד להתחזק, ואם לא יתחזק למה לו חיים". באיגרת הגרא: "יעוד יום מותו צרך האדם להתייסר". 714 בכת"י: "כי הצדק כובש את יצורו של התאה, אבל הרשות שאינו עשו לשם דברים, אי אפשר לכובש את התאה ולא יכול בשכלי להיות לו כח למידותיו של הכלב, כי מי יכול" וכו'. 715 קהלה ב. כה. 716 הובא לעיל בתחילת המאמר, וכירה ה, ט. עיין בביואר ובינו קהלה שם: "זיהן שתי נשים שנאמר בזכריה, ולכן נאמר זורת בכנפיהם", כי שם משכן הרוח ואף משכן היצור, כידוע, וכן נאמר יתשאנה האיפה' שהוא היצור הרע, כידוע. 717 קידושין מט, ב. בכת"י: "אללו החנפים...". וכן להלן: "ויעיקר החנפים...". 718 רשי סנהדרין כד, א ב"ה בכנפי החסידה. 719 עיין זוהר ח"א פרשת נח סא ע"א: "וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה וגו', כאחתה אסתה באבבא, אסתירת אנפהה מבעללה, ובומנא דאסגיאו חובי בני נשא באתגליא ארעה, שויטה אנפהה בונקבה דלית לה כסופה מכלא, כמה דעת אמר [ישעיה כד, ה] והארץ חנפה תחת יושביה". [כאשה שנטמאה ומסתרת פניה מבעללה, ובשעה שעוננות בני אדם מחרכים לחטא בגלוי, משימה הארץ פניה ננקבה שאינה בושה ממשום דבר כמו שנאמר וכו']. עיין ליקמן ב"ה ודרימה היצור הרע ... לנשם". 720 וכירה שם, ח. 721 יומא סט, ב: "הנינו יראו דעבורה וזה, שנאמר ואמר זאת הירושעה". 722 משליכי ה, ג. עיין מדרש משליכי (בובר) שם: "כי נופת חטופה שפטו וורה. בני הוזר משא זונה שלא תטהה אותו בדברי שפתיה". 723 שם ו, כד. 724 שם ז, ז'. 725 בכת"י יש ריח כמו תיבת. 726 ח"א סתירי תורה פרשת ויצא קמח ע"א; ח"ב פרשת פקורי רוץ ע"א. 727 קהלה י, ב. עיין ברבות סא, א: "שית כלות יש בו באדם, אחת יעצחו לטובה ואחת יעצחו לרעה, ומטבבו דטובה לימיינו ורעה לשמאלו, דכתיב בלב חכם לימיינו ולב כסיל לשמאלו". בכת"י חסירה תיבת כסיל. 728 כמ"ש לעיל בד"ה וידוע שנר"ן. הלשון צוריך ביאור, וככת"י יש ריח כמו שתי תיבות. 729 בראשית יא, ב. 730 בדורות: "שהאדם עולם קטן וחייב ביאור". עיין לעיל העරת 360. בראש רדורק אליהם כתוב רבינו: "ידוע שהאדם הוא עולם קטן וחייב ביאור". 731 כ"כ בספר העקרים (ר"י אלבוי) אמר ד פרק לב: "וְהִרְאֵי הָאָדָם דָוָמָה לְבִתְשִׁישׁ בָּוּחָשָׁה שְׁעָרִים וְכֵן הָאָדָם שְׁיִשְׁלֹׁחַ חֲמָשָׁה חֲוִשִׁים". 732 איזוב ד, יט.

טעמא, שיקרא לא קאי"⁷⁰². זker אין לו רגלים", כנ"ל לבוניה"⁷⁰⁴, כמו שיבואר

"האי מאן דירוד אפיק לא מקבל". וכן: "כל החנוף זון⁷⁰⁷. כל מחלוקת שאינה זון סופה לחקקים"⁷⁰⁸. וכן: "מפרנסין את החנפים" : שאין לו קיום.

ויהי בהיותם בשורה", עופק יש שורה" כנ"ל⁷¹⁰, זיקם קין הרגרה" שאן שליטת הבל, שאין לו קיים כנ"ל⁷¹¹, כי תיוצרו של התאה, ולא יכול

זיהת המתים יהיו ניזוני ומתעדין ז מביא: "וכתב הר"ד דוד בן רבי מחכמים חיבור גמור חיבור הנפש בשර לוייתן נשמתן לוגוף". ועינן רמ"א או"ח סימן ו סי"א: "ויעור בר וחמי בדבר גשמי, והכל הוא "הגוף" נקרא בשור האודם". ועינן שהרי הנשמה אין צריכה לאכול צחא ממנה, הלא זה הואה פליה וזה שחריר גשםה בצרבי הגוף". חלקיקי מכאל: טוב, ערוב ומועל. זוהר בראשית מג ע"ב הובא גם צוריך לאכילה שתית פעם ביום, להא דרבינו ישמעאל יתרו, מסכתא שם העלונים על ראש ההר, ויריד זהה". 702 שכבת קד, א: "ומאית זיונות דרכבי עקיבא ריש נוסח ב. כממן לבינה, דאל"ר הורי יש לה שאלו אותו. וע"ע להלן בספרינו זא". 706 סוטה מו, ב. ופיריש אורחות". 707 סוטה מא, ב: "ככל אינו נופל ביד בני נופל ביד בן מפני חילול השם". 710 גבי חור שם: "וושתי המידות הללו

חוּרְוָ שָׁאַמְרוּ⁷⁵⁵: "דִּיקָא נֵמֵי
לְהָ", שֶׁלֹּא נַחֲקִים בְּנֵי
בֵּין שְׁמֵי לְאָרֶץ.

חוּרְוָ שָׁאַלְוּ אֹתָו⁷⁵⁶: שָׁאַתָּם
שְׁקָר אֵין לוֹ רְגִלִּם", שָׁאַי
אַחֲתָה שֶׁל הָגֻף, כְּמוֹ שְׁכַתְבָוּ
לְהָם יְסָוד עַל מָה לְעַמּוֹד עַוּ
הָרְגֵל הַשְׁנִי, מָה שָׁאַי כָּי
לְבּוֹנוֹה⁷⁵⁷ שִׁישׁ לוֹ קַיּוּם,
וְלֹכֶן "וּצְמָתָךְ יְהִלֵּן [וְהִי]
בְּרִשְׁעַ עִזּוֹתָיו חֲקוּם לוֹ וּ

וְדִימָה הַצְּרָר הָרָע שֶׁל
כְּנָל⁷⁶⁰. וַיַּדְעַ⁷⁶¹, שַׁעַר
הַמִּידּוֹת, הַמָּ: "הַקְנָה וּ
שְׁמֻמְתָּאִין [אֶת הָאָדָם מִן
וְהַקְנָה וְהַכְבּוֹד הָם בְּמִירּוֹחַ
אֵין לוֹ אֶלְאָ תְּאוֹמָה⁷⁶³ אָד
שָׁאַיְן כָּן בְּהָבֵל, לוֹ תְּאוֹמָה

וְהָ שָׁאַמְרוּ בְּנֵי לְןָ בְּ
דְּעַלְמָא, שֶׁבְּלַמְעִשָּׁהָם שְׁ
אֶלְאָ לְהַתִּירְךְ⁷⁶⁵, כְּמוֹ

שָׁאַמְרוּ⁷⁴³: "גַּלְבָּנָה לְבָנִים וְנִשְׁרָפָה
לְשִׁרְפָּה. וְתַּהֲיֵי לְהָם הַחִימָר לְחָמָר וְהַלְבָנָה"
כְּרִי. וְאַמְרוּ "וְנִשְׁרָפָה לְשִׁרְפָּה" כִּי הַלְבָנָה
קִיּוֹמָה בְּשִׁתְיָה, וְכָל שְׁתִיְתָוּ מְרוֹבָה
מְרוֹעֵעַ לְבוֹן [שְׁמַמְנוּ עַצְמָותָ], שָׁהַם קִיּוֹמוֹ
שְׁלָא אָרֶם. וְהַבְּשָׂר הַחֲמָר קִיּוֹמוֹ שְׁלָוּ
מְאַכְּלָה, כְּמוֹ שָׁאַמְרוּ⁷³⁴: "מְרַבָּה בְּשָׂר
[מְרַבָּה רִימָה] וְכֵר⁷³⁵. וְהַעֲצָמוֹת קִיּוֹם
מְשִׁתְיָה, כְּמוֹ שָׁאַמְרוּ⁷³⁶: "הַשּׁוֹתָה יִן חֵי
עַצְמָתוֹ שְׁרוֹפִין, מַוְגּוֹן [עַצְמָתוֹ סְכוּיָן],
כְּרָאוּי עַצְמָתוֹ מְשֻׁחָן] וְכָל שְׁתִיְתָוּ
מְרוֹבָה מְאַכְּלָה עַצְמָתוֹ שְׁרוֹפִין".
וְזֹה⁷³⁷: "וַיִּמְרֹדוּ אֶת חַיִּים בְּחָמָר
וּבְלַבָּנִים וּבְכָל עֲכָרָה בְּשָׁרָה". שָׁהַם עֲנִינִים
גּוֹפְנִים⁷³⁸, "אִישׁ שְׁדָה"⁷³⁹ כְּנָל. "בְּפַרְקָ"
שְׁכָל עַסְקֵי הָעוֹלָם הָוּה "בְּעַכְבּוֹן
חַאְכְּלָה"⁷⁴⁰, מָה שָׁאַיְן כָּן בְּעוֹלָם
הַבָּא⁷⁴¹ "כִּי קַרְבָּן [אַלְקָן] הַדָּבָר מָאֵד
בְּפַקְדָּן וּבְלַבְכָּךְ" כִּי⁷⁴².

וּבְעַלְמִידּוֹת שֶׁל הָרוֹחַ רָאוּ שָׁאַי קִיּוֹם
אֶלְאָ שִׁבְרִיוֹן מְאַכְּלָתָם וְשְׁתִיְתָם לִמְדָה
הָזָאת, וּרְצָוּ לְבָנָה בֵּית לְהָ, וְהָ

733 נָדָה לָא, אָ: "אַבְּיוֹ מְזֻרֵּעַ הַלְוָן, שְׁמַמְנוּ עַצְמָות וְגִידִים וְצִפְרָנִים". בְּכַתְּיִי יִשְׁ רִיחָה כְּמוֹ שְׁתִי
חַיּוֹתָן. 734 אַבְּות פְּ"בָ מִ"זְ". 735 עַיִן בְּכִיאָר רְבִינוּ אִיּוֹב שָׁם: "כְּמוֹ הַבַּיִת יִשְׁ לְוּ שְׁלָה
סְגוּיִ פְּחִיתָה: הַחֲמָר הוּא מְעֻפָּר, וַיְסֹדוּ בְּעַפְרָר, וַיְשֹׁדוּ אֶת
פְּחִיתָה: שְׁחוּמָרוּ מְעֻפָּר, וַיְסֹדוּ מְעֻפָּר – הַוְאָ אַדְם הַרְאָשָׁון, כִּי
מְמַמְנוּ נִשְׁעָנָה מִן הָאָנָשִׁי הַגּוֹפָת
וְהַנְּשָׁמָות – וַיִּמְרֹה אֶתְכָּלוּ בְּמִתּוֹתָו". 736 נָדָה אַד, ב. 737 שְׁמוֹת א, י.ד.
לְעַל "זֹה שָׁאַמְרָה: וַיִּהְיֶה בְּהִוּתָם בְּשָׁדָה, עַוְקָן בְּעַנְנִי גּוֹפָר". 738 בְּרִאשְׁתָה
ג, י.ז. וְעַיִן בְּכִיאָר רְבִינוּ יִשְׁעָיה י.ב, א: "'עַמְצָבָךְ' הָוּא הַסְּרוֹן מְזֻוּנָה, כִּי 'עַמְצָבָן הַאֲכָלָה'".
741 הַיְיָנוּ עַסְקֵי הָעוֹלָם הַבָּא. כְּתִיבָן יִהּוֹשָׁע א, ח: "לֹא יִמּוֹשׁ סְפָר הַתְּרוֹהָה הָוּה
וְלֹילָה לְמַעַן תְּשִׁמְרוּ לְעַשְׂתָה". וְבִיאָר רְבִינוּ שָׁם: "הַן שְׁלָה דְבָרִים: בְּפַרְקָ בְּלַבְכָּךְ לְעַשְׂתָוּ, כִּי
וְהַגִּתָּה
הָוּא בְּלַבְכָּךְ, הַלִּימֹוד [כְּפָה] יִבְאַק לִידֵי מְעֻשָּׂה וּכְרוֹ, וְהָמָתָה לְאַתְּשָׂה וְעַשְׂתָה,
וְזַהֲוָה לְעַשְׂתָה". 742 דְבָרִים ל, י.ד. 743 אַגְּשִׁי דָרְךָ הַפְּלָגָה, בְּרִאשְׁתָה י.א, ג: "וַיִּמְרֹה אִישׁ אֶל רַעַשוֹ
הַבָּה גַּלְבָּנָה לְבָנִים וְנִשְׁרָפָה וְתַּהֲיֵי לְהָם הַלְבָנָה לְאָבִן וְהַחִימָר הָיָה
לְחָמָר". 744 שָׁם, ד. 745 נְדָרִים לְבָבָ. עַהְעָפָר קְהָלָת ט, י.ד. 746 אִיּוֹב, ב, י.ג. 747 עַוְרָבִיה א, ד. וּפְרָשָׁי:
עַוְכְּדִיה לְאָרוֹם [גִּיבָּא] וּכְרִי, יְבָא עַוְכְּדִיה ... וַיְרַפֵּעַ מְעֻשָּׂה הַרְשָׁעָה". 748 שָׁם, ג. 749 עַיִן
עַד לְעַיל בְּדָרָה וְכָל עַנְיָן הַמְאָמָר. וּבְדָרָה וְכָל חֲטָאִים שֶׁל הַתְּאָוֹה:
שְׁכָל עַנְיָנוּ לְקָנוֹת שָׁם וְתַּפְאָרָת
בָּאָרֶץ". 750 בְּכַתְּיִי לְתָאָה. 751 בְּרִאשְׁתָה שָׁם, ד. 752 ח'א פְּרִשְׁת בְּרִאשְׁתָה כָּה ע'ב. עַיִן
לְעַל הַע' .657 753 בְּכַתְּיִי חֲסָר כָּמוֹ חִיבָה אֶתְהָ. 754 בְּרִאשְׁתָה שָׁם, י.א.

פסקוק "צדקה חרוםם [גוו]"⁷⁶⁷, עין שם⁷⁶⁸. ואמרו בני לן ביתא כו', והנזהון שליהם ריה שאנו אומרים⁷⁶⁹: "שפת אמת תיכון לעדר". שיש קיום לאמת בשםים, "אמת הארץ צמיחה" כו"⁷⁷⁰. והלא⁷⁷¹ באור אין אפשר לבנות.

אמר שם. שאמר לשם שםיים, "ויפתחוו בפיים"⁷⁷². ותלא כוה בין רקייע לארעא.

ואמר להו אסיקו לבני וטינה משם. [שתעלן] מידות הנפש: חומר לבנים. משם מן הארץ, או אבנה לכם בית שם, ואחר שאין אתם יכולים לעשות, [אין קיומם קיומ].

והו הנירסא⁷⁷³ בקצת נסחאות: וכי איכא דמציא לאסוקי הדטם, אמר וכו' איכא דמציא לבני ביתא בין שמיא לארעא. מה שאין כן בנו "אמת הארץ צמיחה וצדק ממשיים נשקף"⁷⁷⁴, لكن "שפת אמת תיכון לעדר"⁷⁶⁹.

זהו שאמרו⁷⁵⁵: "דיקא נמי רכתיב [לבנות] לה", שלא נתקיים לבני והשלכתה באור בין שמיים לארא.

זהו שאלו אותו⁷⁵⁶: שאתם אומרים שאמרו "שכר אין לו רגליים", שאין לו אלא רגל אחת של הגוף, כמו שתכתבו המפרשים שאין להם יסוד על מה לעמוד ענייני הגוף, שהוא הרجل השני, מה שאין כן "אמת מלבן לבוניה"⁷⁵⁷ שיש לו קיום, הלבנים ניל, ולכן "עצמאותיך תחלץ [והיית] בן רוח"⁷⁵⁸, ברשות עוניותיו הקיימים לו על עצמותיו⁷⁵⁹.

ודימה היציר הרע של המידות לנשים כנ"ל⁷⁶⁰. וירוע⁷⁶¹, שעירן של כל המידות, הם: "הקנאה והתאווה והכבוד שמוציאין [את האדים מן העולם]"⁷⁶² כי, והקנאה והכבוד הם במידות הרות, ולכן קין אין לו אלא תאומה תאומה⁷⁶³ אחת, התאווה, מה שאין כן בהבל, לו תאומה יתרה⁷⁶⁴.

זהו שאמרו בני לן ביתא באור אין דע' מא, שככל מעשייהם של האומות אינם אלא להתיידר⁷⁶⁵, כמו שאמרו⁷⁶⁶ על

755 סנהדרין כד, א. המשך של תחילת הענין. 756 סבי אthonia. עין לעיל בד"ה וכן ברישע שאוכל לתאות גופו וכדריה וזה שאמר ויהי בהיותם בשורה. 757 שבת קר, א. ועין לעיל הועלה 704. 758 ישעה נח, יא. 759 זוהר ח"ג רע"מ פרושות ויקרא טז ע"ב; פרשנות שופטים רעה ע"א. 760 לעיל בתחילת הענין וכדריה וזה שאמר והנה שתים נשים יוצאות. 761 בבואר רבינו קהילת (ברק השחר) שם: "וירוע כי שלש מידות הן המוציאות מן העולם, שהן שרשיהם לכל המידות, והן: הקנאה, והתאווה והכבוד. והאות היא בנפש, וקנאה וכבוד הן ברוח, והן שלש מידות בתלמידיו של בעל הרשע וכו', נמצא שת מידות ברות, וזה תאומה יתרה נולדה עם הכל". 762 אבות פ"ד מכ"א. 763 בכת"י: "תאומה אחת". 764 מדרש אגדה (ביבר) בראשית ד ב: "עם קין לא נולדה אלא תאומה אחת, ועם הכל נולדו שתים תאומות". 765 בכת"י חסר כמו תיבה אחת. 766 בכ"א בתרא י, ב. 767 משלי יד, לד. 768 שם מהיספאה של הפסוק: "ויחסיד לאומנים חטא כל צדקה וחסיד שאומות עובי כוכבים עושין, חטא הוא להן, שאינים עושין אלא להתROL בר". 769 משלי יב, יט. 770 תהילים פה, יב. 771 בכת"י: "הלא אפילו באור". 772 שם עה, לו. ועין סנהדרין צה, א: אמר אכישי שם אוקמיה לדוד בין שםיא לארעא. 773 בכת"י חסר כמו תיבה אחת.

"לבנה לבנים ונשפה להם החימר לחומר והלבנה" נשפה לשရיפה כי הלבנה ה, וכל ששתיתו מרובה מוחיז שמן הלבנים שרפין. ר"ד⁷⁴⁴ שהוא העולם הזה, אמרו⁷⁴⁵: "עיר קטנה" זהה ובסמיים כמו שנאמר⁷⁴⁶: "שם שמיים שיאו. ב글לו לנצח"oso שמו שנאמר⁷⁴⁷: "אם תנביה שם אורייך נאים ה". "זרון גו" מרים שבתוי"⁷⁴⁸. שהוא שוא ל�מן "שם אורייך", 749, ובו ל�מן כנ"ל, וכמו שנאמר⁷⁵⁰ כ"ל, ובתי נסיות, הכל לשם ש בודר⁷⁵¹. פון נפוץ על "שלא יהיה להם תקומה רקבה" מכה⁷⁵² מחלת מחשבותם אפשר להם זה ונחרטם [ה'] אוטם [שם על פניו] שחזרו למידות של הארץ.

ים." בכת"י יש ריווח כמו שתי שם: "כמו הבית יש לו שלשה האדים נמצאו אצלם שלשה סוגים אלו נסתעף מין האנושי הגופני שמות א, יד. 738 כמ"ש אשיתיה כה, כז. 740 באשיתנות, כמ"ש 'בעצובן תאכלונה'. תורה זהה מפרק והגита בו יומם פיך ובלבך לשorthו, כי והגית צעשה ועשה, וזהו מען תשמור יא, ג: "ויאמר איש אל רעיה דיה להם לחומר". 744 שם, ע"ב. 747 עובדיה א, ד. ופרש"י: 748 שם, ג. 749 עין של עניינו לknות שם ותפארת פ' פרשנות בראשית כה ע"ב. עין יה שם, יא.